

СИЛАБУС КУРСУ

«Риторика та спічрайтинг»

2022/2023 н. р.

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Освітньо-професійна програма: «Видавнича справа та медіакомунікації»

Галузь знань: **06 «Журналістика»**

Спеціальність: **061 Журналістика**

Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна

Рік підготовки – 4 (2) рік, семестр – 7 (3)

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**

Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу - **Фінклер Юрій Едуардович**, викладач ЦК журналістики, доктор філологічних наук, професор

Контактна інформація – bubabu@meta.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Риторика та спічрайтинг» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Видавнича справа та медіакомунікації», спеціальності «Журналістика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є якісне публічне мовлення у професійній діяльності.

Необхідною умовою підготовки журналістів є формування навичок публічного мовлення, відчуття краси і сили слова, його значущості у спілкуванні. На сьогодні сфера роботи журналістів значно розширилася. Крім усних та письмових видів контенту, постають нові, специфічні конверговані жанри журналістської практики, зумовлені потребами індустріалізації суспільства та широтою інформаційного простору, в якому має працювати журналіст.

Ораторські навички знадобляться для ведення комунікативних диспутів та висловлювання думок комунікантів різних напрямів, де на плечі журналіста лягає повна відповідальність за подачу контенту.

Основною **метою** даного курсу є:

- надати студентам вичерпні теоретичні знання з даного предмету;
- розвинути наявні навички публічного мовлення;
- викликати у студентів щире бажання займатися самовдосконаленням у напрямі формування власних риторичних умінь та навичок у майбутньому шляхом включення у практику спічрайтингу.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
34/52	Змістовий модуль I. Теоретичні засади ораторського мистецтва		
10/10	Тема 1. Риторика як мистецтво і наука	Розуміти поняття риторики та красномовство. Знати місце риторики в системі гуманітарних наук. Дискусія «Чи кожна людина може стати оратором?»	Питання, тести, дискусія
8/14	Тема 2. Ораторське мистецтво Стародавнього Світу	Розуміти передумови зародження риторики у Стародавній Греції. Знати яскраві приклади красномовства Стародавньої Греції та красномовство в Римській імперії	Питання, практичні завдання
8/14	Тема 3. Вітчизняна риторика та її витоки	Знати відомі постаті в українській риторичі. Риторичу в Києво-Могилянській академії. Судове красномовство в XIX столітті.	Захист міні-проектів, питання
8/14	Тема 4. Види і жанри публічного мовлення	Уміти розмежовувати давню класифікацію публічних виступів (за Цицероном); класифікацію публічних виступів за сферою застосування; класифікацію публічних виступів за метою мовлення. Знати жанри монологічного, діалогічного та політичного публічного мовлення	Практичне завдання, дискусія, модульний контроль
30/34	Змістовий модуль II. Робота над публічним виступом		
8/10	Тема 5. Основні засади ораторського мистецтва	Знати наукові засади риторики; основні закони риторики (концептуальний, закон моделювання аудиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективного спілкування, системно-аналітичний); стилі красномовства за Ф. Прокоповичем. Поняття про ораторський стиль (Аристотель, Квинтиліан, а також індивідуальний/оригінальний).	Питання, практичні завдання, дискусія
8/10	Тема 6. Підготовка оратора до публічного виступу	Розуміти послідовність етапів роботи над публічним виступом. Знати джерела пошуку матеріалів для промов. Уміти здійснювати письмову підготовку оратора: планування, дотримання композиційних вимог, словесне вдосконалення тексту виступу. Знати виражальні засоби риторики (тропи, стилістичні фігури, цитати з авторитетних джерел тощо)	Питання, практичні завдання
8/8	Тема 7. Оратор та аудиторія	Знати методи боротьби зі страхом перед публічним виступом (актуалізація знань), вимоги до оратора – образ оратора у працях теоретиків і практиків красномовства та прийоми зацікавлення та підтримання уваги слухачів. Невербальні засоби комунікації у публічному виступі.	Питання, практичні завдання, ІНДЗ,
6/6	Тема 8. Робота з камерою та мікрофоном	Знати види мікрофонів; різновиди зовнішніх мікрофонів та особливості роботи з ними. Розуміти роль журналіста у кадрі. Зйомка. Взаємодія журналіста та оператора	Питання, практичні завдання, ІНДЗ, модульний контроль

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
10/68	Змістовий модуль I. Теоретичні засади ораторського мистецтва		
2/16	Тема 1. Риторика як мистецтво і наука	Розуміти поняття риторики та красномовство. Знати місце риторики в системі гуманітарних наук. Дискусія «Чи кожна людина може стати оратором?»	Питання, тести, дискусія
2/16	Тема 2. Ораторське мистецтво Стародавнього Світу	Розуміти передумови зародження риторики у Стародавній Греції. Знати яскраві приклади красномовства Стародавньої Греції та красномовство в Римській імперії	Питання, практичні завдання
2/16	Тема 3. Вітчизняна риторика та її витоки	Знати відомі постаті в українській риторичі. Риторичу в Києво-Могилянській академії. Судове красномовство в XIX столітті.	Захист міні-проектів, питання
4/20	Тема 4. Види і жанри публічного мовлення	Уміти розмежовувати давню класифікацію публічних виступів (за Цицероном); класифікацію публічних виступів за сферою застосування; класифікацію публічних виступів за метою мовлення. Знати жанри монологічного, діалогічного та політичного публічного мовлення	Практичне завдання, дискусія, модульний контроль
10/62	Змістовий модуль II. Робота над публічним виступом		
2/16	Тема 5. Основні засади ораторського мистецтва	Знати наукові засади риторики; основні закони риторики (концептуальний, закон моделювання аудиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективного спілкування, системно-аналітичний); стилі красномовства за Ф. Прокоповичем. Поняття про ораторський стиль (Аристотель, Квинтиліан, а також індивідуальний/оригінальний).	Питання, практичні завдання, дискусія
2/16	Тема 6. Підготовка оратора до публічного виступу	Розуміти послідовність етапів роботи над публічним виступом. Знати джерела пошуку матеріалів для промов. Уміти здійснювати письмову підготовку оратора: планування, дотримання композиційних вимог, словесне вдосконалення тексту виступу. Знати виражальні засоби риторики (тропи, стилістичні фігури, цитати з авторитетних джерел тощо)	Питання, практичні завдання
2/16	Тема 7. Оратор та аудиторія	Знати методи боротьби зі страхом перед публічним виступом (актуалізація знань), вимоги до оратора – образ оратора у працях теоретиків і практиків красномовства та прийоми зацікавлення та підтримання уваги слухачів. Невербальні засоби комунікації у публічному виступі.	Питання, практичні завдання, ІНДЗ,
4/14	Тема 8. Робота з камерою та мікрофоном	Знати види мікрофонів; різновиди зовнішніх мікрофонів та особливості роботи з ними. Розуміти роль журналіста у кадрі. Зйомка. Взаємодія журналіста та оператора	Питання, практичні завдання, ІНДЗ, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, ситуативні кейси, виконання практичних завдань і, звичайно, дискусії.

На лекціях у формі дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом виконання практичних завдань.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, публічно виступати, володіти і правильно застосовувати розрахункові формули для виконання практичних завдань.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного аналізу ключових чинників політичної комунікації.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі переліку питань і практичних завдань з кожної теми як історичного розвитку риторики, так і сучасних технологій спічрайтерства, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, створення авторських міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;

- презентація-виступ перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- кейс-метод - аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі усного іспиту, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні задачі тощо.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та
відповідними ваговим коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Списування під час контрольних заходів та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів.**

Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти.**

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основні:

1. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. К.: Кондор. 2003. 264с.
2. Мацько Л.А., Мацько О.М. Риторика: Навчальний посібник. К.: Вища школа. 2003. 311с.
3. Сагач Г. Золотослів: Хрестоматія до курсу риторики. К. 1992.
4. Чибісова Н.Г., Тарасова О.І. Риторика: Навч. посібник. К. Центр навч. Літератури. 2003. 228с.

Допоміжні:

1. Білоусенко П.І. та ін. Учїться висловлюватися. К. 1990.
2. Вандишев В.М. Риторика. К. 2003.
3. Галина Сагач. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації. Навч. посібник. К. 2003.
4. Герман М.А. Основи риторики.-К. 1988.
5. Гурвич С.С., Погоріло В.Ф., Герман М.А. Основи риторики. К. 1988.
6. Платон. Діалоги. К. 1995.
7. Сагач Г.М., Юніна О.А. Загальна риторика. К. 1992.
8. Сагач Галина. Риторика. К. 2000.
9. Томан Іржі. Мистецтво говорити. К. 1986.
10. Золотослів: Хрестоматія до курсу риторики. К. 1992.

Інформаційні ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Міністерство освіти і науки України	http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua/
Харківська державна наукова бібліотека	http://korolenko.kharkov.com/
Національна парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua/
Галицький фаховий коледж імені В. Чорновола	http://moodle.gi.edu.ua/

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тижде нь	2 тижде нь	3 тижде нь	4 тижде нь	5 тижде нь	6 тижде нь	7 тижде нь	8 тижде нь	9 тижде нь	10 тижде нь	11 тижде нь	12 тижде нь	13 тижде нь	14 тижде нь	15 тижде нь	16 тижде нь
Лекції	Л1	Л1	Л2	Л2	Л3	Л3	Л4	Л4	Л5	Л5	Л5	Л6	Л6	Л7 Л7	Л8	Л8
Семінарські	С1	С1	С1	С2	С2	С3	С3	С4	С4	С5	С6	С6	С7		С7	С8
Контроль знань	ПО	ПО	Т1	ПО	ПО	ПО	Т2	ПО	МК1	ПО	ПО	Т3	ПО		ІНДЗ	МК2

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1 ...

Т1-3 – письмове тестове опитування з тем

МК – модульний контроль

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання